

Anotimpul dorului

Dacă există un anotimp al dorului, pentru mine e toamna. Știu că vă așteptați să spun că mi-e dor de “toamnele nebun de frumoase” de la Cluj, parafrazând o poezie care, de mai bine de 40 de ani, face parte din “folclorul orașului” (scrisă de Horia Bădescu), dar nu o s-o fac. Sau aș putea spune că “niciodată toamna nu fu mai frumoasă”, amintindu-l pe Arghezi, pentru că trebuie să recunosc, toamna cad, inevitabil, în capcana lirismului, de care, de obicei, reușesc să fug cu abilitate. Sufletul meu de poetesă neîmplinită devine rebel la început de septembrie și o ia razna invadat de amintiri, parfumuri, culori, arome, în fața cărora madelena lui Proust capitulează. Mi se face dor de toate toamnele care au trecut, lăsând după ele urmele de pași, care mă apropiau sau mă îndepărtau de oamenii dragi, mirosul frunzelor aprinse de soare, devenind una cu pământul reavăn, albastrul cerului sticlos, aproape transparent, care te făcea să simți că până și legea gravitației devine rebelă în fața toamnei...Mi-e dor de toate toamnele care au trecut, lasându-mă în urmă, de parcă sufletul mi-a rămas agățat de frunzele roșietice, de crizantemele cu parfum amar, de vântul nabădăios, de streșinile pline, de vița de vie... prin toate locurile de unde am plecat la un moment dat.

La Mintiu, satul în care am copilărit, toamna începea cu Schimbarea la Față. Știam că, după 6 august, frunzele își schimbă culoarea și încep să cadă, diminețile sunt mai reci, nopțile mai înstelate, plopii mai despuiți și mai

melancolici. În aer plutea mirosul de magiun făcut la ceaun, așa cum cere tradiția, de scorțișoară, amestecată cu prune, aroma "agrodolce" de bulion (un pic dulce, un pic acră), parfumul strugurilor tămâioși care umpleau curtea bunicilor... Toamna la țară era un adevărat paradis pentru simțuri. Era o invazie de culori, de sunete, de parfumuri, de arome care te copleșeau! Zilele de toamnă treceau în același ritm cu se umpleau

cămarile. Bunica mea era o adevărată artistă, a cărei fantezie era de neoprit când începea să facă dulcețuri. În satul transilvănean în care a ajuns, fugind din calea istoriei nemiloase, a adus tot felul de rețete din Bucovina, de care nimeni nu mai auzise până atunci. De exemplu, pelteaua de struguri. Dacă toamna ar avea un gust, ar fi cel de peltea de struguri: dulce, ușor amar, cu un intens parfum de vie. Sau de magiun, cu nuci și scorțișoară. Sau de dulceață de mure, făcută cu murea adunată chiar de noi, neprietenoasă și spinoasă, la cules, dar delicioasă în borcane. V-am spus că în fața acestei invazii a simțurilor, madelena lui Proust, neputincioasă, capitulează.

La Bistrița, toamna începea cu drumul spre școală, nu un drum oarecare, pentru că atraversam Bulevardul Republicii, o stradă largă plină de copaci seculari, care deveneau o explozie de galben, de arămiu, de roșu, pe lângă care nu puteai trece cu indiferență. Te acapara, îți copleșea sufletul, ajuns oricum fragil, la capătul unei veri, care însemna, de multe ori, sfârșitul unei povești, a unei îndrăgostiri. Plimbarea pe bulevard până la școală era o încercare de a căuta ceva cu care "să-ți acoperi sufletul", vorba unui alt poet pe care îl ador, iar frunzele în zbor spre pământul ud puteau fi un răspuns la ceea ce căutam. Ne

trezeam, de obicei, din visare, când începeam practica agricolă, chiar dacă, trebuie să recunosc, că toamnele petrecute în livezile de meri aveau și ele farmecul lor. În autobuzul care ne ducea la munca agricolă, noi, fetele visătoare, ne așezam lângă geam, iar drumul devenea un spectacol de culori, în care orice frunză galbenă acoperită de brumă, orice picătură de ploaie care se prelingea pe geam, orice rafală de vânt care dezgolea într-o clipă copacii, erau un bun prilej să ne întristăm destul încât să nu mai fim eficiente la cules și să nu ne facem norma. La ora amiezii, când soarele dădea vagi semne de generozitate, ne așezam să mâncăm. Livezile de meri au și acum pentru mine parfum de...zacuscă. Știu că nu e culmea romantismului, dar aveam toți cu noi pâine cu zacuscă, iar aromele grele de ardei, gogoșari, roșii, fasole și dafin se dezlănțuiau în aer.

Dintr-o altă toamnă, tot la Bistrița, mi-a rămas în memorie o imagine aproape cinematografică: un actor tulburător de frumos, plimbându-se îngândurat pe străzile aprinse ale orașului, cu aura sa de prinț din Levant...Era Adrian Pinte. Am lăsat Clujul la urmă...Toamnele la Cluj erau...întocmai cum ne era sufletul de studenți visători: schimbător, ca vremea, când luminos, când întunecat, neobosit, veșnic în căutare de emoții tulburătoare; curios și întrebător, plin de idei, metafore și citate, mereu la îndemână, de rostit în loc de răspuns; uneori ușor, aproape "eteric", alteori, împovărat de prea multe contradicții și nedumeriri.

Toamnele la Cluj erau frumoase, pentru că orașul era plin de oameni frumoși și nebuni, pe care îi întâlneai mereu la Arizona sau la Boema punând la cale o revoluție, istorică sau doar interioară, o capodoperă sau, pur și simplu, o poezie,

învăluți în mister și în aburi de fum.